

KUTSESTANDARD

Perelepitaja, tase 6

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Perelepitaja, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Perelepitaja pakub konfliktilahendusteenust abielu- ja perekonna vaidlustes, sealhulgas abielulahutus ja lastega seondud elukorraldust. Ta aitab erinevatel seisukohtadel olevatel partneritel sõlmida mõlemaid osapooli rahuldavaid kokkuleppeid. Perelepitaja kutsestandard on välja töötatud kahel kutsetasemel: 6. taseme perelepitaja juhib pooltevahelist läbirääkimisprotsessi, tagades toetava keskkonna, soodustades üksteisemõistmist, arusaamist ja koostööd. Ta võimaldab leida lahendusi probleemidele kohtuväliselt, aitab lapsevanematel sõlmida lapse arengulisest vajadustest lähtuvaid kokkuleppeid. Teeb vajadusel koostööd teiste erialade spetsialistidega. Perelepitaja töötab sotsiaalteenuseid või õigusabi pakkuvates asutustes, erapraksises.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Perelepitajal on tööks sobiva sisustusega eraldi tööruum (istekohad, laud, lukustatav kapp jms.). Perelepitaja tööaeg on paindlik ja jaguneb tööks klientidega tööruumides, iseseisvaks tööks, koostööks teiste erialade spetsialistidega ja enesetäiendamiseks. Töö nõuab vaimset pingutust, head pingetaluvust, konfliktijuhtimisoskust, keskendumisoskust ja paindlikku reageerimist olukorrale. Perelepitaja järgib oma töös kutse-eetika põhimõtteid ning tagab oma klientide eraeluandmete ning protsessis selgunud informatsiooni konfidentsiaalsuse.
A.4 Töövahendid
Perelepitaja peamiseks töövahenditeks on sekkumist toetavad abi- ja sidevahendid
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Perelepitaja töös on oluline perfektne kirjalik ja suuline eneseväljendusoskus, kehtestamisoskus, usaldusväärsus, analüüsioskus, empaatilisus, tolerantsus, pingetaluvus, ausus, iseseisvus, paindlikkus ja loovus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Perelepitajana töötamine eeldab kõrgharidust, soovitatavalt psühholoogia, sotsiaalteaduste või õigusteaduste erialalt ning perelepitusalast väljaõpet. Lisaks eeldab 6. taseme perelepitaja erialast täiendkoolitust ning vähemalt kolme superviseeritud juhtumi lahendit.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Levinud on järgmised ametinimetused: perelepitaja ja lepitaja.
A.8 Reguleerimisalad kutsealal tegutsemiseks
Lepitusseadus

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel on nõutav kõikide kompetentside (B.2.1 – B.2.3) tõendamine.

B.2 Kompetentsid	
B.2.1 Perelepituse kavandamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: (kuidas teeb) 1) Kogub juhtumi kohta esmase info lähtudes asjakohasusest ja seadusandlusest ning töötleb kogutud andmeid 2) Analüüsib kogutud andmed ja töötleb neid vajadusel arvutis 3) Otsustab kogutud teabe alusel juhtumi menetlemise otstarbekuse 4) Annab kogutud teabe alusel vajalikku tagasisidet ja pakub võimaluse menetluse alustamiseks 5) Kavandab andmete analüüsist tulenevalt protsessi logistika: vajadusel kaasab kaaslepitaja või võtab kontakti teiste erialade spetsialistidega, nt. jurist, tõlk jms Teadmised: teab ja mõistab 1) infokogumise viise ja meetodeid (intervjuu, vaatlus, andmebaasidest otsimine, võrgustikuotsing) 2) eesti keele valdamist tasemel C1 ja lisaks vähemalt ühe võõrkeele valdamist tasemel B1 3) asjakohast seadusandlust 4) andmeanalüüsi meetodeid (statistilised, sisuanalüüs) 5) arvuti kasutamise oskuseid 6) lepitusprotsessi näidustustusi ja vastunäidustusi 7) tagasiside andmise põhimõtteid 8) lepitusprotsessi ülesehitust, lepitajate võrgustikku, kaasnevate valdkondade spetsialiste	
B.2.2 Perelepituse läbiviimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: (kuidas teeb) 1) Tutvustab osapooltele perelepitusprotsessi ülesehitust, eesmäärke, põhielemente 2) Lepib osapooltega reeglites kokku, loob ja hoiab osapooltega usaldusväärset kontakti 3) Kogub ja korrastab osapoolte informatsiooni 4) Selgitab välja osapoolte huvid ja võimalused 5) Sekkumine: a. Reguleerib osapoolte omavahelist suhtlust, juhib ja vahendab läbirääkimist b. Soodustab ja julgustab osapoolte koostöövalmidust. c. Hindab osapoolte motivatsiooni protsessil osalemiseks d. Nõustab ja annab vajadusel kodutöid 6) Analüüsib perelepituse tulemuslikkust 7) Täpsustab ja vormistab lahendusi ning kokkuleppeid 8) Teeb koostööd kolleegide ja teiste erialade spetsialistidega 9) Järgib konfidentsiaalsusnõudeid Teadmised: teab ja mõistab 1) intervjuu struktuuri ja -tehnikaid 2) suhtlemispsühholoogia aluseid: kontaktloomise ja -hoidmise võtted kuulamistehnikaid, mõjustamise psühholoogiat, konfliktijuhtimise ja koostöö mudeleid 3) motivatsioonipsühholoogiat 4) arengupsühholoogiat, isiksusepsühholoogiat, lastepsühholoogiat 5) perekonna psühholoogiat, lähisuhete spetsiifikat ja dünaamikat 6) kriisipsühholoogia, kaotuskogemuse dünaamikat 7) protsessijuhtimist 8) tagasisideandamise põhitõdesid 9) grupidünaamikat 10) asjakohaseid õigusakte 11) lepitusprotsessi ülesehitust, võimalusi ja põhireegleid 12) lepingu koostamise elemente, põhimõtteid ja ülesehitust ning tunneb asjakohast sõnavara 13) lepitus- ja läbirääkimisprotsessi 14) probleemvaldkonnas osalejate sageli esinevaid probleeme ja nende võimalikke lahendusi 15) lepitamise erinevaid sekkumisviise ja tehnikaid, nõustamistehnikaid, sekkumisviiside näidustusi ja vastunäidustusi 16) alternatiivsete lahenduste genereerimise võtteid, kaasaegset lahenduspraktikat 17) teiste erialaga külgnevate spetsialistide põhipädevusi	

B.2.3 Laste intervjuerimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: (kuidas teeb) 1) Kasutab lapse eale vastavaid küsitlemistehnikaid ja meetodeid 2) Analüüsib lastelt saadud informatsiooni 3) Peegeldab analüüsitud ja sünteesitud materjali põhjal laste vajadusi nende vanematele 4) Juhendab vanemaid oma laste toetamisel 5) Juhendab vanemaid andma selgitusi lastele omavaheliste kokkulepete kohta 6) Aitab välja selgitada laste huvid ja vajadused vanematega seoses Teadmised: teab ja mõistab 1) laste küsitlemise tehnikaid (sh loovtehnikaid) 2) analüüsiprotsessi 3) mõjutamise psühholoogiat, perekonnapsühholoogiat, arengupsühholoogiat, lapsepsühholoogiat 4) asjakohaseid õigusakte (teavitab vanemaid laste õigustest) 5) teenindus- ja nõustamispõhimõtteid	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	05-08122010-2.1/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Anneli Liivamägi, Eesti Lepitajate Ühing Anu Ammer, Viru Maakohus Marika Kivik, Tallinna Psühholoogiline Kriisiabi Helle Niit, Eesti Lepitajate Ühing Arno Baltin, Tallinna Ülikool Anne Rähn, Sotsiaalministeerium
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	5
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	08.12.2010
6. Kutsestandard kehtib kuni	25.11.2015
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2635 Sotsiaaltöötajad ja nõustajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Family Mediator, level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Töösad ja tööülesanded	